

De aalscholver

Aalscholwers (Phalacrocorax carbo) hebben zwaar te lijden gehad onder hun slechte naam. In een zoölogisch standaardwerk uit 1812 werd de aalscholver als volgt omschreven: ‘De aalscholver stinkt stuitender en afstotender dan alle andere vogels. Zijn gestalte is walgelijk, zijn geluid schor en hees en zijn eigenschappen min.’

In het begin van de vorige eeuw hadden aalscholwers ook geen goede naam bij natuurbeschermers, omdat de bomen waar ze in nestelen vaak doodgaan door de scherpe mest. Bomen zijn volkomen wit uitgeslagen. Uit anekdotes is bekend dat zelfs de bekende natuurbeschermers Jac. P. Thijsse samen met enkele scholieren in 1904 de laatste aalscholverbreedpaartjes op Texel zo verstoord hadden dat ze niet meer terugkwamen. Het duurde bijna een eeuw voordat de aalscholver weer op Texel nestelde. Vanaf 1985 staat de aal-

scholver in Nederland weer op de lijst van beschermde vogels. Vertrouwd is het beeld van aalscholwers met gespreide vleugels om de veren te laten drogen. Ik ben onder de indruk hoe ze vissen, hoe ze scholven. Er moet heel wat ondernomen worden om een vis uiteindelijk te verschalken. Ik las laatst een verklarend rijmpje over de aalscholver.

*Aalscholwers denken allemaal:
Kun je nog scholven, scholf dan aal.
Doch door de golven diep bedolven
wil weinig aal zich laten scholven.*

Aalscholwers op de wieken van molen Het Prinsenhof.

Zo scholft zo'n beest zich uit de naad terwijl het woord niet eens bestaat.

(Kees Stip)

De aalscholver is een oude, vertrouwde bewoner van onze polders. Al vanaf de vroege middeleeuwen zijn ze in ons gebied, de visrijke watergebieden van Zaanstreek, te vinden. Ik zie ze vaak in ‘drooghouding’ staan op de wieken van molens als De Jonge Dirk of Het Prinsenhof. Ik zie ze net als de reigers op de uitkijk staan op landtaarnpalen langs de waterkant. Voor de meesten van ons zal de wat lompe uitziende grote viseter met gehaakte snavel niet direct als favoriete vogel onthaald worden. Zie zien er wat prehistorisch en griezelijk uit.

Samen de vissen opjagen

In de kolonies zijn ze luidruchtig, zoals ik laatst heb mogen ervaren in het PWN-waterwingebied in de Kennemer Duinen. Tientallen bij elkaar. Diverse lage keelklanken stoten ze uit, volwassen vogels roepen vaak 'rrraaaahh', de jongen met witte borst kokken en kekkeren. Buiten het broedseizoen zijn ze echter zelden te horen.

De theorie van dat ‘drogen’ hangt samen met de wat gebrekkig functionerende vetklieren. Zij hebben te weinig kleine luchtkamertjes tussen de veren om vet goed vast te kunnen houden. Ze mogen geen al te groot drijfvermogen hebben, anders stuiten ze op het wateroppervlak. Het is koddig om te zien dat ze wat verformfaaid boven water komen. Aalscholwers moeten diep kunnen duiken, vandaar dat ze stevige botten hebben. Aalscholwers broeden in kolonies.

Verspreiding vooral langs de Noordze- en IJselmeerkust.

Het zijn sociale vogels die al samenwerkend de vissen opjagen, zodat vrienden verderop de vangst voor het grijpen krijgen. Hun haak, of snavel, hoeven ze allen maar open te houden. Hun vlucht is stevig en mooi resoluut. Ze vliegen in strakke lijnen, vaak gezamenlijk, naar hun jachtbestemming in de open wateren. Het gaat beter met onze scholwers. De getelde landelijke aantallen zijn sinds midden jaren zeventig vertienvoudigd. Rond 2007 broedden er 23.325 paar in Nederland. Een betere helderheid van het wateroppervlak, minder gebruik van insecticiden en de mindere bejaging hebben hun vruchten afgeworpen. De soort verschijnt ook op vele kleine wateren van het Westzijdeveld. Ook in de meer verstedelijkte gebieden worden ze steeds vaker gespot. Uit recente studies blijkt dat de schade aan visvraat erg mee valt. De scholwers hebben het vooral gemunt op de wat kleinere, niet commercieel aantrekkelijke vissen. Pos is naast blankvoorn het belangrijkste voedsel.